

Na podlagi 30. člena Pravilnika o organiziranosti vodnikov Planinske zveze Slovenije in 3. odstavka 34. člena Statuta Planinske zveze Slovenije je Zbor vodnikov Planinske zveze Slovenije, dne 29. novembra 2014, sprejel Pravilnik vodnikov PZS. Upravni odbor PZS je na podlagi točke n 1. odstavka 32. člena Statuta PZS podal soglasje na svoji seji, dne 15. januarja 2015.

PRAVILNIK vodnikov Planinske zveze Slovenije

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Pravilnik vodnikov Planinske zveze Slovenije (v nadaljnjem besedilu: pravilnik) ureja status vodnikov Planinske zveze Slovenije (v nadaljnjem besedilu: VPZS), pravice in dolžnosti, delovanje in področja delovanja, usposabljanje ter kategorizacijo in registracijo VPZS v okviru Planinske zveze Slovenije (v nadaljnjem besedilu: PZS).

2. člen

VPZS je prostovoljni vodnik Planinske zveze Slovenije: vsak član PD, ki je uspešno opravil s programom določeno strokovno usposabljanje, je kategoriziran pri Vodniški komisiji PZS in vpisan v register VPZS; je usposobljen strokovni delavec v športu na področju planinstva in je nosilec strokovnega naziva VPZS, ne glede na spol in ne glede na podeljeno kategorijo vodenja.

II. DOLŽNOSTI IN PRAVICE VPZS

3. člen

Dolžnosti VPZS so:

- da skrbi za načrtovano, vsestransko varno, strokovno in vsebinsko bogato izvajanje vodniške dejavnosti;
- da ima vedno s seboj turi ustrezno opremo;
- da za vodenje v okviru PZS ne sprejema plačila;
- da aktivno sodeluje vsaj v eni od oblik vodniške organizacije in celotnega PD;
- da vsaj na tri leta pridobiva in obnavlja svoje vodniško znanje na izpopolnjevanjih VPZS;
- da vsako leto obnavlja svojo vodniško registracijo;
- da neregistrirane VPZS spodbuja k ponovni registraciji;
- da spodbuja k vpisu v PD nove člane;
- da s svojim delom uresničuje tudi širša programska načela PZS, kamor se v prvi vrsti uvršča priprava programa strokovne vodniške pomoči vrtcem in šolam;
- da sodeluje z oskrbniki planinskih koč;
- da sodeluje z markacisti v smislu sporočanja poškodb na poteh;
- da sodeluje z avtorji zemljevidov in vodnikov v smislu sporočanja ugotovljenih napak in popravkov;
- da varuje naravno in kulturno dediščino ter skrbi za varstvo okolja;
- da deluje v skladu s tem pravilnikom, pravili vodniških odsekov PD, pravili PD, Pravilnikom o organiziranosti vodnikov PZS, Statutom PZS in Častnim kodeksom slovenskih planincev ter ostalimi akti v okviru PZS, ki urejajo vodenje.

4. člen

VPZS sme voditi posamezno turo le na podlagi strokovne usposobljenosti za posamezno kategorijo, ki predstavlja tudi zgornjo mejo vodenja, in v skladu s priporočenim številom vodenih. Dolžnost VPZS je tudi, da pri načrtovanju, pripravi in izvedbi tur upošteva svojo strokovno usposobljenost in za vodenje zagotovi predpisano število ustrezno strokovno usposobljenih pomočnikov VPZS.

Preglednico vodenih na vodnika glede na težavnost ture pripravi Strokovni odbor za kategorizacijo in registracijo Vodniške komisije PZS (v nadaljnjem besedilu: SOKR) s posebnim aktom, ki ga sprejme in potrdi Izvršni odbor Vodniške komisije PZS (v nadaljnjem besedilu: IO VK).

5. člen

Pravice VPZS so:

- opravljanje vodniške dejavnosti;
- da uživa vse pravice in ugodnosti, ki so določene v pravilih PD, Statutu PZS in drugih splošnih aktih PD in PZS;
- ob izpolnjevanju pogojev za registracijo je VPZS upravičen do zavarovanja za primer civilnopravne odškodninske odgovornosti pri vodenju, kar za vse VPZS in pripravnike za VPZS ureja PZS;
- povračilo stroškov, ki izhajajo iz vodniškega dela (stroški prevoza, stroški prehrane v času vodenja, stroški nočitev v času vodenja, materialni stroški (obraba opreme v času vodenja);
- informiranje o aktualnih stvareh s področja vodništva in planinstva preko vodniškega odseka planinskega društva oziroma PD;
- da sodeluje pri pripravi akcije (ture), ki jo bo vodil ali pomagal voditi;
- da spremeni potek ture ali jo celo prekine, če je to potrebno zaradi varnosti udeležencev;
- da zavrne pred začetkom ture udeležence, ki glede opreme, zdravstvenega in splošnega stanja ne ustrezajo pričakovanim pogojem, v katerih bo potekala tura.

6. člen

VPZS ima pravico, da se sam odloči, ali bo vodil določeno turo in si po potrebi izbere vodnike pomočnike. Če si VPZS za pomočnike izbere VPZS, ki imajo eno stopnjo nižjo kategorijo kot je težavnost ture ali pripravnike za VPZS z enako kategorijo, ima lahko največ dva takšna pomočnika. Pri lahkih kopnih turah (A kategorija) lahko kot pomočniki sodelujejo tudi izkušeni planinci, vendar največ dva. Za delo pomočnikov odgovarja VPZS, ki jih je izbral.

V primeru tur, ki jih organizirajo drugi, npr. vzgojno-varstvene organizacije, je vodnik lahko tudi samo spremljevalec, če je tako dogovorjeno oz., če vodnik ni sodeloval pri pripravi akcije ali/oz. niso bila upoštevana pravila, navodila PZS. V tem primeru je potrebno s posebnim dogovorom določiti odgovornost oz. dolžnosti vodnika.

7. člen

VPZS odgovarja za svoje delo po Častnem kodeksu slovenskih planincev in ostalih aktih, ki urejajo vodniško dejavnost v okviru PZS.

8. člen

Na podlagi ugotovljenih večjih kršitev tega pravilnika, ostalih pravnih aktov PZS, Pravilnika VPZS ali Častnega kodeksa slovenskih planincev s strani določenega VPZS lahko IO VK predlaga Zboru predstavnikov vodniških odsekov izbris takšnega VPZS s seznama registriranih VPZS. Vsaj šest mesecev preden IO VK poda Zboru predstavnikov vodniških odsekov predlog za izključitev VPZS s seznama, mora IO VK o tem pisno in argumentirano seznaniti VPZS, vodniški odsek, matično PD in matični vodniški odbor pri meddruštvenem odboru PD (v nadaljnjem besedilu: MDO PD).

Kaj so lahko večje kršitve tega pravilnika in ostalih aktov, postopek ugotavljanja in obravnavanja uredi IO VK s posebnim aktom, ki ga potrdi Zbor predstavnikov vodniških odsekov.

III. OZNAKE VPZS

9. člen

Značka in izkaznica VPZS sta enotni.

Značka VPZS je ovalne oblike, rahlo izbočena navzven, srebrno kovinske barve. V sredini je znak PZS modre barve, nad znakom ob zgornjem robu je zapisano Vodnik PZS v rdeči barvi, ob spodnjem robu pa isto besedilo izpisano tudi v angleščini: Guide AAS. Vsaka značka je oštevilčena na hrbtni

strani, na sprednji strani pod znakom PZS pa sta vgravirana ime in priimek VPZS. Seznam izdanih značk vodi strokovna služba PZS.

Izkaznica je modre barve in žepne velikosti. Na naslovni strani je znak PZS in besedilo: Vodnik Planinske zveze Slovenije ter v angleščini: Guide of Alpine Association of Slovenia. Izkaznica vsebuje osebne podatke, sliko ter podatke o doseženi kategoriji in registraciji. Seznam izdanih izkaznic vodi strokovna služba PZS.

10. člen

V primeru izgube ali poškodbe izkaznice ali značke lahko VPZS pri strokovni službi PZS s pisno prošnjo in obrazložitvijo zaprosi za novo izkaznico ali značko. Stroške izdaje oziroma izdelave krije sam.

IV. KATEGORIZACIJA

Osnove kategorizacije

11. člen

VPZS so glede na svojo strokovno usposobljenost razvrščeni v sistem kategorizacije. Osnovo kategorizacije sestavljajo: težavnost, potrebno tehnično znanje, način gibanja, letni čas in geografske okoliščine posameznih tur. Vsaka kategorija ima črko oznako in kratek opis. Kategorije so stalne in standardizirane.

12. člen

Osnovno usposabljanje je usposabljanje VPZS A kategorije za vodenje lahkih kopnih tur, ki je osnova prostovoljnega vodništva. Program usposabljanja se lahko izvaja sklenjeno ali v več delih.

Licenčno usposabljanje (v nadaljnjem besedilu: izpopolnjevanje VPZS) je namenjeno obnavljanju obstoječega znanja in uvajanju novosti.

Nadaljevalno usposabljanje pa je namenjeno pridobivanju usposobljenosti za višje kategorije vodenja.

Splošni in posebni pogoji za pridobitev posamezne kategorije so navedeni v 21. členu tega pravilnika.

Kategorije vodenja

13. člen

Lahke kopne ture – A kategorija

Opis: osnovno vodništvo, za gibanje se uporablja predvsem hoja, posebno tehnično znanje ni potrebno.

Vodenje: lahke označene in lahke neoznačene poti.

Zahtevne kopne ture – B kategorija

Opis: vključuje osnovno vodništvo, pa tudi znanje uporabe vrvi, varovanja udeležencev na poti ter uporabo cepina.

Vodenje: vse iz kategorije A, poleg tega pa še zahtevne in zelo zahtevne označene poti vključno s posameznimi snežišči, zahtevne neoznačene poti in lahka brezpotja ter zahtevne zavarovane poti (ferate, klettersteige), vključno z 2. težavnostno stopnjo (ocene A in B po avstrijski težavnostni lestvici).

Zelo zahtevne kopne ture – C kategorija

Opis: k znanju, potrebnemu za B kategorijo, se doda še znanje gibanja naveze, varovanje vodenega na krajših plezalnih odsekih in posebna orientacijska znanja.

Vodenje: vse iz kategorije B, poleg tega pa še vodenje po zelo zahtevnih neoznačenih poteh, zahtevnih in zelo zahtevnih plezalnih poteh ter zahtevnih in zelo zahtevnih brezpotjih ter izjemno zahtevnih zavarovanih poteh (ferate, klettersteige), vključno s 4. težavnostno stopnjo (ocene A, B, C in D po avstrijski težavnostni lestvici).

Lahke snežne ture – D kategorija

Opis: osnovno zimsko vodništvo, uporaba cepina in derez, palic in krpelj.

Vodenje: vse iz kategorije A, lahke označene in lahke neoznačene poti v snegu, zimsko markirane poti ter organizirani in varovani zimski pohodi.

Zahtevne snežne ture – E kategorija

Opis: k znanju, potrebnemu za kategoriji C in D, se doda še znanje uporabe vrvi in varovanje vodenih na krajših odsekih v zimskem brezpotju ter posebno orientacijsko znanje.

Vodenje: vse iz kategorij C in D, zahtevne in zelo zahtevne označene poti v snegu ter lahko in zahtevno brezpotje v snegu.

Lahki turni smuki – G kategorija

Opis: k znanju za kategorijo D se doda še obvladovanje smučanja in tehnika hoje s smučmi ter posebno orientacijsko znanje.

Vodenje: vse iz kategorije A in D ter lahki turni smuki.

Zahtevni turni smuki – H kategorija

Opis: k znanju za kategoriji E in G se doda še popolno obvladovanje smučanja in tehnike hoje s smučmi na različnih terenih, potrebno je posebno orientacijsko znanje in obvladovanje zavarovanja poti v zimskih razmerah.

Vodenje: vse iz kategorije E in G ter zahtevni in zelo zahtevni turni smuki.

Lahke ledeniške ture – I kategorija

Opis: hoja z derezami in cepinom po ledeniku, varovanje na ledeniku, reševanje iz ledeniških razpok in posebno orientacijsko znanje.

Vodenje: vse iz kategorij C in E, lahke označene in delno neoznačene poti po ledeniku, lahko ledeniško brezpotje in kombinirane poti (led-skala) do zahtevnih neoznačenih poti.

Ledeniški turni smuki – K kategorija

Opis: k znanju za kategorijo I se doda še popolno obvladovanje smučanja in tehnike hoje s smučmi na ledenikih ter posebno orientacijsko znanje.

Vodenje: vse iz kategorije H in I ter ledeniški turni smuki.

Plezalni vzponi – F kategorija

Opis: poleg vsega iz kategorij C, E in I še znanje za vodenje v plezalnih smereh, pomoč soplezalcu v kopnem, snegu, ledu, kombiniranem svetu, zaledenelih slapovih, reševanje, orientacija.

Vodenje: vse iz kategorij C, E in I ter plezalne smeri v plezališčih in visokih stenah, v kopnem snegu in ledu do IV. težavnostne stopnje po lestvici Mednarodne zveze planinskih organizacij (v nadaljnjem besedilu: UIAA).

V. NAČINI PRIDOBIVANJA KATEGORIJ

14. člen

Nosilec programov usposabljanj VPZS je IO VK.

Izvajalci usposabljanj so lahko z verifikacijo Strokovnega odbora za usposabljanje VK (v nadaljnjem besedilu: SOU) tudi Mladinska komisija PZS, Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru, PD, vodniški odbor MDO ali drugi ustrezni izvajalci, ki morajo zagotoviti enake organizacijske in vsebinske pogoje za kakovostno izvedeno usposabljanje.

Usposabljanje poteka po enotnih kriterijih in navodilih. Posamezne teme lahko predava le ustrezno usposobljen strokovni kader iz preglednice predavateljev in inštruktorjev za usposabljanja VPZS, ki jo pripravlja SOU, sprejme in potrdi pa IO VK. Kriterije za uvrstitev na preglednico potrdi SOUP.

15. člen

K osnovnemu usposabljanju za pridobitev naziva VPZS je mogoče pristopiti na podlagi uspešno opravljenega sprejemnega izpita iz snovi Planinske šole in uspešno opravljene preizkusne ture.

Osnovno usposabljanje za A kategorijo obsega: tečaj, opravljen izpit ter uspešno zaključeno pripravništvo. Izpit obsega izpitno nalogo, pisne teste in izpitno turo.

16. člen

Izvajalci oziroma organizatorji usposabljanja organizirajo usposabljanje po enotnih kriterijih in Navodilu za izvedbo usposabljanj VPZS, ki ga pripravi SOU, sprejme in potrdi pa IO VK.

Izvajalci usposabljanja so dolžni sproti obveščati SOU o opravljenem usposabljanju ter izpitih, najmanj pa enkrat letno.

17. člen

Način preverjanja usposobljenosti oziroma ocenjevanje:

- ni opravljen (ocena 5);
- uspešno opravljen (oceni 6, 7) in
- zelo uspešno opravljen (ocene 8, 9, 10).

Ocenjevanje oziroma preverjanje usposobljenosti se uredi z Navodilom za izvedbo usposabljanj VPZS, ki ga izdela OU, sprejme in potrdi pa IO VK.

18. člen

Kandidat mora opraviti izpit najpozneje do 31. decembra naslednjega leta po končanem tečaju. Če ga ne opravi, mora postopek za pridobitev katere koli kategorije začeti znova. V primeru višje sile, ki je onemogočila opravljanje izpita v določenem roku, je možno podaljšanje roka, vendar ne več kot za eno leto, če je bila prošnja za podaljšanje dana na SOU pred iztekom roka. Na odločitev SOU se lahko VPZS pritoži na IO VK v 15 dneh po prejemu sklepa. Odločitev IO VK je dokončna.

19. člen

Po uspešno opravljenem izpitu postanejo kandidati pripravniki za VPZS oziroma pripravniki v višji kategoriji vodenja. Pripravništvo za VPZS oziroma pripravništvo v višji kategoriji vodenja lahko traja največ tri leta, pri čemer se upošteva 31. december tretjega leta. Leto, v katerem so opravili izpit, pa ne. V tem času morajo pripravniki pod nadzorom voditi ture, ki po težavnosti sodijo v kategorijo vodenja, za katero se opravlja pripravništvo:

- če je usposabljanje sklenil z oceno uspešno opravljen: najmanj osem različnih tur, pri najmanj treh registriranih vodnikih enake ali višje kategorije;
- če je usposabljanje sklenil z oceno zelo uspešno opravljen: najmanj pet različnih tur, pri najmanj dveh registriranih vodnikih enake ali višje kategorije.

Vsako pripravniško turo morajo pripravniki voditi pod mentorstvom registriranega VPZS enake ali višje kategorije vodenja. Pri mentorstvu na petih pripravniških turah morata sodelovati najmanj dva registrirana VPZS, pri osmih turah pa najmanj trije registrirani VPZS, vendar ne hkrati. Pripravnik za VPZS oziroma pripravnik v višji kategoriji vodenja lahko vodi tudi pod mentorstvom aktivnega gorskega vodnika. Od registriranega VPZS ali gorskega vodnika mora dobiti pisno mnenje o opravljenem vodenju.

Če pripravnik ne vodi ture pod mentorstvom, je lahko v času pripravništva le pomočnik registriranemu VPZS na turi enake kategorije vodenja, v kateri opravlja pripravništvo.

Kadar se določena kategorija vodenja prizna na osnovi Navodila za pridobitev in potrditev vodniških kategorij v posebnih primerih, je potrebno za kategorije A, D in G opraviti 8 pripravniških tur pri najmanj treh različnih ustreznih vodnikih, za ostale kategorije pa 5 pri najmanj dveh ustreznih različnih vodnikih. V kolikor nekdo pridobi dve kategoriji hkrati, potem je potrebno za potrditev teh kategorij opraviti 8 pripravniških tur za zahtevnejšo kategorijo pri najmanj treh različnih ustreznih vodnikih.

20. člen

Pripravnik pošlje poročila o pripravništvu za kategorije ABDG na ustreznem obrazcu, na katerem je tudi mentorsko mnenje, najpozneje 3 mesece po izteku roka izvajalcu usposabljanja, ta pa po pregledu poročilo posreduje SOKR kot predlog za potrditev določene kategorije. Za ostale kategorije

pošlje pripravnik najpozneje 3 mesece po izteku roka ustrezna poročila SOKR, ki na osnovi predloga, pisnih mnenj in poročil potrdi kategorijo vodenja.

Če pripravnik v roku treh let ne konča pripravništva, mora postopek za pridobitev katere koli kategorije začeti znova (izpolnjevanje pogojev, tečaj, izpit, pripravništvo). Izjemoma se pripravništvo lahko podaljša za eno leto, če pripravnik odda pisno prošnjo za podaljšanje pripravništva pred iztekom roka pripravništva, v kateri navede razloge, ki so mu onemogočili opraviti pripravništvo v roku treh let. Prošnje za podaljšanje obravnava SOKR. Na odločitev SOKR se lahko pritoži na IO VK v 15 dneh po prejemu sklepa. Odločitev IO VK je dokončna.

Če SOKR oceni, da pripravnik za VPZS oziroma pripravnik za višjo kategorijo vodenja ni uspešno opravil pripravništva, se lahko pripravnik zoper tako odločitev pritoži IO VK v 15 dneh po prejemu sklepa.

Če IO VK potrdi sklep SOKR, se lahko pripravnik v roku 15 dni po prejemu sklepa pritoži SOUP. Odločitev SOUP je dokončna.

21. člen

Pogoji za pridobitev naziva VPZS in napredovanja v višje kategorije vodenja, ki jih mora izpolniti kandidat, ob prijavi oz. do začetka tečaja, so splošni in posebni.

Splošni pogoji so:

- starost najmanj 18 let (do začetka tečaja);
- dosežena IV. stopnja šolske izobrazbe (končana srednja poklicna šola) ali status dijaka 4. letnika srednje šole (do začetka tečaja);
- uspešno opravljen sprejemni izpit iz snovi Planinske šole (do začetka tečaja za A kategorijo; sprejemni izpit velja do 31. decembra naslednjega leta z možnostjo podaljšanja za največ eno leto);
- uspešno opravljena preizkusna tura za kategorije A, D in G (do začetka tečaja; preizkusna tura velja do 31. decembra naslednjega leta z možnostjo podaljšanja za največ eno leto);
- članstvo v planinskem društvu, ki je član PZS (ob prijavi);
- petletna predhodna aktivnost v planinstvu (ob prijavi);
- ustrezno zdravstveno stanje (ob prijavi);
- sposobnost samostojnega gibanja na turah, ki so za eno stopnjo težje od tiste, za katero si prizadeva pridobiti pravico vodenja (ob prijavi).

Kandidat dokazuje, da izpolnjuje splošne pogoje z ustreznimi dokumenti.

Ustrezno zdravstveno stanje glede na zahtevnost posamezne kategorije kandidat potrdi s podpisom izjave o ustreznem zdravstvenem stanju, sposobnost samostojnega gibanja pa s spiskom tur, določenih v nadaljevanju tega člena.

Posebni pogoji za posamezne kategorije so (ob prijavi):

Lahke kopne ture – A kategorija:

V zadnjih petih letih opravljenih najmanj:

- 10 različnih kopnih tur nad gozdno mejo po lahkih označenih ali neoznačenih poteh;
- 10 različnih kopnih tur po zahtevnih ali zelo zahtevnih označenih poteh;
- 3 različne lahke kopne ture v vlogi pomočnika vodnika.*

Zahtevne kopne ture – B kategorija:

- potrjena kategorija A, poleg tega pa v zadnjih petih letih opravljenih najmanj:
- 20 različnih kopnih tur po zahtevnih ali zelo zahtevnih poteh, od tega vsaj 15 različnih kopnih tur po zahtevnih ali zelo zahtevnih poteh nad gozdno mejo; 5 različnih kopnih brezpotij;
- 3 različne zahtevne ali zelo zahtevne kopne ture v vlogi pomočnika vodnika.*

* Registriran VPZS oz. aktiven GV.

Zelo zahtevne kopne ture – C kategorija:

- potrjena kategorija B, poleg tega pa v zadnjih petih letih opravljenih najmanj:
 - 20 različnih tur po brezpotju nad gozdno mejo (štejejo tudi dostopi in sestopi plezalnih smeri, če so dolgi nad 250 m višinske razlike);
 - 10 različnih plezalnih vzponov vsaj II. ali višje težavnostne stopnje po lestvici UIAA;
 - 10 različnih plezalnih vzponov vsaj III. ali višje težavnostne stopnje po lestvici UIAA.

Lahke snežne ture – D kategorija:

- potrjena kategorija A, poleg tega pa v zadnjih petih letih opravljenih najmanj:
 - 10 različnih tur po lahkih označenih poteh v snegu;
 - 5 različnih tur po zahtevnih označenih poteh v snegu;
 - 3 različne lahke snežne ture v vlogi pomočnika vodnika.*

Zahtevne snežne ture – E kategorija:

- potrjeni kategoriji C in D, poleg tega pa v zadnjih petih letih opravljenih najmanj:
 - 10 različnih tur po zahtevnih ali zelo zahtevnih označenih poteh v snegu;
 - 5 različnih zimskih plezalnih vzponov.

Lahki turni smuki – G kategorija:

- potrjena kategorija D;
- poleg tega pa v zadnjih petih letih opravljenih najmanj:
 - 10 različnih lahkih turnih smukov;
 - 5 različnih zahtevnih ali zelo zahtevnih turnih smukov.

Zahtevni turni smuki – H kategorija:

- potrjeni kategoriji G in E, poleg tega pa v zadnjih petih letih opravljenih najmanj:
 - 15 različnih zahtevnih ali zelo zahtevnih turnih smukov ali alpinističnih spustov, od katerih jih mora biti vsaj 5 zelo zahtevnih ali alpinističnih spustov.

Lahke ledeniške ture – I kategorija:

- potrjena kategorija E, poleg tega pa v zadnjih petih letih opravljenih najmanj:
 - 10 različnih lahkih tur po ledeniškem svetu;
 - 5 različnih zahtevnih tur po ledeniškem svetu.

Ledeniški turni smuki – K kategorija:

- potrjeni kategoriji H in I, poleg tega pa v zadnjih petih letih opravljenih najmanj:
 - 15 različnih ledeniških smukov.

Plezalni vzponi – F kategorija

- potrjene kategoriji C, E in I, poleg tega pa v zadnjih petih letih kot prvi ali menjaje se v vodstvu opravljenih najmanj:
 - 20 različnih kopnih smeri vsaj V+ težavnostne stopnje po lestvici UIAA;
 - 10 različnih visokogorskih plezalnih vzponov;
 - 10 različnih visokogorskih plezalnih vzponov najmanj IV. težavnostne stopnje po lestvici UIAA ali višjih od 500 m;
 - 10 različnih visokogorskih snežnih (zimskih) vzponov;
 - 5 različnih visokogorskih snežnih (zimskih) vzponov najmanj IV. težavnostne stopnje po lestvici UIAA ali višjih od 500 m;
 - 10 različnih visokogorskih lednih/kombiniranih vzponov;
 - 5 različnih visokogorskih lednih/kombiniranih vzponov najmanj IV. težavnostne stopnje po lestvici UIAA ali višjih od 500 m.

S seznamom opravljenih tur kandidat dokazuje, da izpolnjuje posebne pogoje za posamezno kategorijo.

22. člen

Prehod iz nižje v višjo kategorijo je mogoč z nadaljevalnim usposabljanjem, ki obsega: tečaj, opravljen izpit, v katerega spadajo izpitna naloga, pisni testi in izpitna tura, ter opravljeno pripravišтво za želeno višjo kategorijo.

Kandidat mora tudi izpolnjevati splošne in posebne pogoje za določeno kategorijo, ki so zapisani v 21. členu tega pravilnika.

Če kandidat pridobi višjo kategorijo, se šteje, da izpolnjuje pogoje tudi za nižje kategorije, ločeno za kopne ture, snežne ture in turne smuke.

23. člen

Kandidati za višje kategorije (inštruktorji planinske vzgoje, alpinisti, alpinistični inštruktorji, člani GRS ...), ki imajo priznan naziv VPZS ter imajo ustrezno znanje in izkušnje, enakovredne usposabljanju za višjo kategorijo, ki so jih pridobili v drugih usposabljanjih v okviru PZS ali izven nje, lahko ob izpolnjevanju posebnih pogojev, ki so zapisani v 21. člen tega pravilnika in opravljenem pripravništvu pridobijo višjo kategorijo v skladu z usposobljenostjo. Pogoji in načini pridobitve in potrditve so zapisani v Navodilu za pridobitev in potrditev kategorij v posebnih primerih, ki ga pripravi SOKR, sprejme in potrdi pa IO VK.

24. člen

VPZS, ki v skladu z dogovorom med PZS in UIAA izpolnjuje pogoje, pridobi tudi ustrezne mednarodne kategorije po standardih UIAA.

VI. IZPOPOLNJEVANJA VPZS

25. člen

V izpopolnjevanje VPZS se lahko vključijo vsi kategorizirani VPZS in ostali posamezniki, ki zaprosijo za pridobitev naziva VPZS.

26. člen

Za podaljšanje dovoljenja za opravljanje strokovnega dela v športu na področju planinstva, ki velja tri leta, se mora VPZS redno na vsaka tri leta udeleževati izpopolnjevanj VPZS. Ta so ločena za kopne ture, snežne ture in turne smuke. Prvo triletno obdobje se začne z naslednjim letom od leta, v katerem je bil opravljen izpit za A kategorijo.

27. člen

Licenca za vodenje velja od potrditve na SOKR tri leta oziroma do naslednje potrditve na SOKR, če je to v sklopu triletnega ciklusa oziroma ni drugačnega sklepa SOKR.

V izkaznici VPZS je napisano leto, do konca katerega mu velja licenca. Če se VPZS udeleži izpopolnjevanje VPZS v letu, v katerem mu poteče licenca, mu nova licenca ob izpolnjevanju ostalih pogojev velja do konca tretjega leta, ne upoštevajoč leta, v katerem se je udeležil izpopolnjevanja VPZS.

Če se VPZS udeleži izpopolnjevanja VPZS po izteku licence, se mu leto, v katerem se je udeležil izpopolnjevanja VPZS, šteje v triletno licenčno obdobje ali pa tistega leta nima licence.

Kot izpopolnjevanje VPZS šteje tudi uspešno končano dodatno usposabljanje, ločeno za kopne, snežne in turno smučarske kategorije ali udeležba inštruktorja na celotnem takem usposabljanju, ali udeležba inštruktorja na usklajevanju za izpopolnjevanja.

28. člen

Teme za izpopolnjevanja VPZS določa SOU tri leta pred začetkom ciklusa. V teh treh letih morajo biti teme usklajene tako, da se za izpopolnjevanja VPZS vnaprej izda pisno gradivo.

VII. REGISTRACIJA VPZS

29. člen

Vsi VPZS so ob izdaji potrdila o usposobljenosti (opravljenem izpitu) vpisani v Register VPZS, ki ga operativno vodi strokovna služba PZS. Z dnem vpisa v Register VPZS velja prvo dovoljenje za opravljanje strokovnega dela v športu na področju planinstva za dobo treh let v skladu s tem pravilnikom (predvsem 19. člen). Če po prvem vpisu VPZS do roka ne potrdi kategorije z uspešno opravljenim pripravništvom, se ga izbriše iz registra oz. se mu izbriše licenca za to kategorijo.

Register VPZS vsebuje osebne podatke, podatke o usposabljanjih ter podatek o doseženi strokovni usposobljenosti oziroma kategoriji vodenja. Podatke lahko PZS uporablja v skladu z zakonskimi predpisi.

30. člen

Registracija VPZS obsega podaljševanje dovoljenja za opravljanje strokovnega dela v športu na področju planinstva in podaljševanje zavarovanja za primer civilnopravne odškodninske odgovornosti.

VPZS ima lahko licenco za opravljanje strokovnega dela v športu na področju planinstva, ne da bi bil pri tem zavarovan (registriran) za primer civilnopravne odškodninske odgovornosti.

Podaljševanje licence za opravljanje strokovnega dela v športu na področju planinstva:

VPZS mora po pridobitvi naziva vsaka tri leta podaljševati licenco za opravljanje strokovnega dela v športu na področju planinstva. Pogoj je, da je bil v letu pred iztekom licence aktiven v najmanj petih akcijah in da se je vsaj enkrat na tri leta aktivno udeležil izpopolnjevanja VPZS, ločeno za kopne ture, snežne ture in turne smuke, ali opravil izpit za pridobitev višje kategorije vodenja.

Kot udeležba na izpopolnjevanju VPZS se šteje tudi aktivna udeležba inštruktorja, če je ta poleg teme, ki jo je vodil ali pomagal voditi, aktivno sodeloval tudi na vseh ostalih temah izpopolnjevanja VPZS.

Podaljševanje zavarovanja (registracije) za primer civilnopravne odškodninske odgovornosti:

Za podaljševanje zavarovanja za primer civilnopravne odškodninske odgovornosti, ki izvira iz dejavnosti VPZS, je treba vsako leto do 28. februarja poslati pisno poročilo o delu na VK PZS. Poročilo pošlje PD ali ustrezen organ PD na ustreznem obrazcu, ki ga izpolni VPZS. Minimalen pogoj za podaljševanje zavarovanja za primer civilnopravne odškodninske odgovornosti je pet planinskih aktivnosti (vodenje izletov, tabori, predavanja, seminarji, usposabljanja, markiranja, planinska orientacijska tekmovanja ...), od tega morata biti vsaj dve aktivnosti izvedeni v okviru matičnega PD in vsaj dve aktivnosti samostojno vodeni turi.

S poslanim poročilom PD hkrati tudi potrdi, da je VPZS član PD s plačano članarino za tekoče leto.

Le v izjemnih primerih lahko VPZS pošlje poročilo in dokaz, da je plačal članarino, sam neposredno na VK PZS. V takšnih primerih mora biti priloga poročila tudi pisna obrazložitev, zakaj je VPZS sam posredoval poročilo.

31. člen

Če VPZS licence za opravljanje strokovnega dela v športu na področju planinstva ne podaljša dvakrat zapored (obdobje šestih let - šest let zapored ni imel licence), mora pred udeležbo na izpopolnjevanju VPZS ponovno izpolniti posebne pogoje za udeležbo na osnovnem usposabljanju (pogoji tur za kategorijo A) in imeti ustrezno zdravstveno stanje. Izpolnjevanje pogojev dokazuje s seznamom opravljenih tur, zdravstveno stanje pa z zdravniškim potrdilom ali podpisano izjavo o zdravstvenem stanju. Ta dva pogoja mora izpolniti do dneva prijave na izpopolnjevanje VPZS.

32. člen

VPZS, ki so v svoji najvišji kategoriji aktivni že najmanj deset let, za podaljšanje zavarovanja za primer civilnopravne odškodninske odgovornosti (registracija) ni potrebno pošiljati poročila o svoji aktivnosti, ampak je dovolj le pisno izražena želja. Ta ugodnost se ne nanaša na podaljševanje licence za opravljanje strokovnega dela v športu na področju planinstva oziroma na obvezna triletna izpopolnjevanja VPZS, ločeno za kopne ture, snežne ture in turne smuke.

Doba deset let se šteje od dneva, ko je bila VPZS potrjena najvišja kategorija vodenja, ki je določena s tem pravilnikom.

33. člen

VPZS, ki ne izpolnjuje pogojev 26. člena, se podaljšanje registracije zavrne, dokler ne izpolni pogojev. Registracija v preteklem letu ni pogoj za registracijo v naslednjem letu.

Izjemoma se registracija lahko podaljša za eno leto, kljub neizpolnjevanju pogojev, če VPZS odda pisno prošnjo, v kateri navede razloge za neizpolnjevanje pogojev. Prošnje obravnava SOKR. Na odločitev SOKR se lahko VPZS pritoži na IO VK v 15 dneh po prejemu sklepa. Odločitev IO VK je dokončna.

34. člen

Za enotno evidenco vseh VPZS skrbi strokovna služba VK PZS, ki tudi potrdi registracijo posameznega VPZS.

Vsako leto se v Obvestilih PZS in na spletni strani VK PZS objavi spisek registriranih VPZS za tekoče leto.

VIII. PREHODNE DOLOČBE

35. člen

Naziv VPZS lahko pridobijo tudi študentje in diplomanti Fakultete za šport, Pedagoške fakultete v Mariboru in Pedagoške fakultete v Ljubljani. Posamezne kategorije imajo priznane po izpolnitvi pogojev in potrjene po uspešno opravljenem pripravništvu. Pogoji in načini pridobitve ter potrditve kategorij so zapisani v Navodilu za pridobitev in potrditev kategorij v posebnih primerih, ki ga v sodelovanju z zgoraj navedenimi fakultetami pripravi SOKR, sprejme in potrdi pa IO VK.

Naziv VPZS lahko pridobi tudi "mladinski planinski vodnik" ali "planinski vodnik", ki je imel priznan ta naziv, a se v letu 1991 ni kategoriziral. Izpolniti mora naslednje pogoje: poročilo z vsaj 27 turami, ki jih je opravil v zadnjih petih letih pred oddajo vloge na ustreznem obrazcu in najmanj eno aktivno udeležbo na izpopolnjevanju VPZS za kopne ture v zadnjih treh letih. Če izpolni zahtevane pogoje, ima lahko priznano in potrjeno kategorijo A.

Naziv VPZS lahko pridobi na svojo zahtevo tudi gorski vodnik, ki ima ustrezno znanje in izkušnje oziroma je končal usposabljanje po programu za gorske vodnike. Ustreznost programa ugotovi SOUP. Pogoji in načini pridobitve in potrditve kategorij so zapisani v Navodilu za pridobitev in potrditev kategorij v posebnih primerih, ki ga pripravi SOKR, sprejme in potrdi pa IO VK.

Naziv VPZS lahko pridobi na svojo zahtevo tudi vodnik, ki ima ustrezno znanje in izkušnje oziroma je končal usposabljanje po ustreznem programu. Ustreznost programa ugotovi SOUP. Pogoji in načini pridobitve in potrditve kategorij so zapisani v Navodilu za pridobitev in potrditev kategorij v posebnih primerih, ki ga pripravi SOKR, sprejme in potrdi pa IO VK.

Če nekdo pridobi višjo kategorijo na osnovi pogoja izpolnjevanja tur, se to ne šteje kot tečaj in to ne pomeni nadomestila za izpopolnjevanje. Registracija ni pogoj za pridobivanje kategorij v posebnih primerih.

36. člen

Dokler ustrezni organi ne bodo sprejeli aktov, navedenih v 37. členu tega pravilnika, veljajo sklepi SOKR in IO VK PZS ter ostala navodila, ki niso v nasprotju s tem pravilnikom.

37. člen

Na podlagi tega pravilnika IO VK pripravi Akt o kršitvah, postopkih ugotavljanja kršitev in obravnavanje, ki ga sprejme in potrdi Zbor predstavnikov vodniških odsekov.

Na podlagi tega pravilnika IO VK PZS in njena strokovna odbora pripravita Navodilo za izvedbo usposabljanj VPZS in Navodilo za pridobitev in potrditev kategorij v posebnih primerih. Oba zgoraj omenjena akta sprejme in potrdi IO VK.

38. člen

Vsi postopki za pridobitev oziroma potrditev kategorij, ki so se začeli do sprejema tega pravilnika, se izvedejo po načinu, ki je veljal do sprejema tega pravilnika.

IX. KONČNE DOLOČBE

39. člen

Z dnem, ko prične veljati ta pravilnik, preneha veljati Pravilnik vodnikov Planinske zveze Slovenije, ki ga je sprejel Zbor vodnikov 29. 11. 2003, UO PZS potrdil 12. 3. 2004, spremembe 3. in 35. člena, ki jih je sprejel Zbor vodnikov PZS 22. 11. 2008, potrdil UO PZS 12. 3. 2009, spremembe 21. člena, ki jih je Zbor vodnikov PZS sprejel 24. 11. 2012 in spremembe 20., 21., 26., 31. in 36. člena, ki jih je Zbor vodnikov PZS sprejel 23. 11. 2013 in jim je dal soglasje UO PZS 6. 3. 2014 ter spremembe in dopolnitve 3., 6., 18., 19., 21., 22., 27. in 31. člena, ki jih je Zbor vodnikov PZS sprejel 25. 11. 2017 in jim je dal soglasje UO PZS 25. 1. 2018.

40. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Obvestilih PZS.

Načelnik VK PZS:
Franc Gričar

Predsednik PZS:
Bojan Rotovnik